

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2017-559

22.9.2017

Protector Forsikring ASA

Ansvar

Skade på bil i vaskehall – kontrollansvaret – hvjtl §§ 28 (1) og 29 (1).

Den aktuelle skaden oppsto den 26.9.16, etter at klager hadde kjørt inn i vaskehallen til en bensinstasjon og satt i gang vaskeprogram. Under vask åpnet bakluken til bilen seg og ble skadet av vaskemaskinen. Den konkrete årsaken til at luken åpnet seg ble ikke avklart, men spørsmålet i saken er om skaden kan henføres under kontrollansvaret i håndverkertjenesteloven. Nemnda kom til at skaden falt utenfor kontrollansvaret.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning mot ansvarsforsikringselskapet til den sikrede vaskehallen ("stasjonen") for skade på bil under vask.

De aktuelle ansvarsforsikringsvilkårene er ikke fremlagt, men nemnda forstår det slik at det ikke er bestridt at forsikringen omfatter ansvar etter håndverkertjenesteloven, og at de aktuelle bestemmelsene er håndverkertjenesteloven § 29 (1), jf. § 28 (1).

Skaden oppsto den 26.9.16, etter at klager hadde kjørt inn i vaskehallen og satt i gang vaskeprogrammet. Under vask åpnet bakluken til bilen seg og ble skadet. Fra stasjonens kunderapport hitsettes:

Bil var inne i maskinen å vasket. I løpet av vasken åpnet luken seg og maskinen slo i luka og ødela den.
(maskinen åpnet luken) Kunde sier bilens luke ikke var låst, men den var igjen når kunden inn i maskinen.

Foran vaskehallen var det satt opp skilt som beskrev fremgangsmåten for bilvask under headingen "Slik gjør du det" i syv punkter hvor punkt 2 sa "Lukk vinduer og takluke. Lås bil og skiboks under vask".

Av bilens brukermanual fremgikk følgende:

Hvis det er montert spesialutstyr på bilen, bør du henvende deg til daglig leder av vaskeanlegget. Se også opplysninger på skilt ved vaskeanlegget.

Klager krever dekning for skaden fra stasjonen og anfører at den er omfattet av kontrollansvaret i håndverkertjenesteloven § 29. Klager viser i hovedsak til at bilen befant seg i stasjonens varetekt eller under deres kontroll ved at den var hensatt i vaskehallen. Skaden ble påført av stasjonens utstyr/verktøy, hvilket ligger innenfor stasjonens kontroll, og det er ikke grunnlag for ansvarsfritak.

Klager viser til at bilens brukerhåndbok ikke kan føre til et annet resultat. Håndboken omtaler "montert spesialutstyr på bilen", hvilket ikke er tilfelle her. Bilens bagasjerom må åpnes ved ordinær trykknapp som krever at denne trykkes inn med noe kraft for å åpne luken. Bilens brukerhåndbok er således ikke relevant.

Klager avviser at det spiller noen rolle at klager ikke har fulgt skiltanvisning om å låse bilen. Dette må anses som et spørsmål om klager uaktsomt har medvirket til skaden ved egen skyld – et

objektivt brudd på anvisningen er ikke tilstrekkelig. Videre har klager anført at anvisning om å låse bilen varierer fra sted til sted, og ikke kan anses som en bransjestandard. Det må anses som forsvarlig å vaske bilen uten å låse bilen.

Klager viser til at det sentrale temaet for kontrollansvaret er om stasjonen kan påvise at skaden "skyldes en hindring som er utenfor tjenesteyterens kontroll, og som tjenesteyteren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av". Det er således ikke tilstrekkelig om stasjonen har gjort det den kan for å unngå skade.

Med støtte i Rt-2004-675 (Agurkpinnedommen) har klager anført at kontrollansvaret er et tilnærmet objektivt ansvar, hvor unntak i praksis kun er aktuelt for force majeure-hendelser. Det avgjørende er om skaden ligger innenfor stasjonens kontrollsfære.

Klager har også opplyst at han har vasket bilen på stasjonen siden bilen var ny i 2009, uten at bakluken tidligere har åpnet seg.

Selskapet avviser ansvar og anfører at skaden faller utenfor kontrollansvaret i håndverkertjenesteloven. Selskapet viser til at bilen ikke var i stasjonens "varetekt eller for øvrig under tjenesteyterens kontroll". Selskapet viser til merknadene til § 29 i Ot. prp. nr. 29 (1988-1989):

TV-forhandleren sender f.eks det innleverte apparat til et særskilt verksted for utføringen av reparasjonen

Forholdet inntraff som følge av klagers egen forsømmelse.

Selskapet anfører at det må være en form for mekanisme som gjør at luken åpnes av en børste eller vannstråle. Det sentrale er at luken åpnes uten at en person fysisk åpner luken for hånd. Det fremstår da som sannsynlig at en vaskebørste vil kunne utløse/åpne bakluken, dersom denne ikke er låst eller sensoren deaktivert. Avgjørende for ansvarsforholdet i saken er at klager ikke låste bilen i samsvar med anvisning på skilt utenfor vaskehallen.

Selskapet har videre vist til informasjon ved vaskehallen og i klagers egen bilmanual om "spesialutstyr", der det fremgår at bileier bør henvende seg til daglig leder av vaskeanlegget dersom slikt utstyr er montert. Selskapet har anført at klager handlet i strid med begge disse anvisningene og viser særlig til at det fremgår eksplisitt av bilmanualen "Se også opplysninger på skilt ved vaskeanlegget". Selskapet stilte spørsmål ved hva mer stasjonen kunne gjøre for å unngå skade.

Når det gjaldt spørsmålet om låseanvisning var en bransjestandard, har selskapet presisert at hver vaskemaskin er forskjellig avhengig av leverandør, og det finnes derfor ingen generell bransjestandard.

Skaden skyldtes ifølge selskapet ikke stasjonens "innretninger", men derimot brukerfeil fra klagers side. Det kan ikke være slik at all skade som oppstår der brukeren opptrer i strid med brukeranvisning, er stasjonens ansvar.

Etter selskapets syn var det lite relevant at klager hadde vasket bilen på samme stasjon siden 2009, da det sentrale er at skader *kan* oppstå dersom brukeranvisninger ikke blir fulgt. Stasjonen hadde opplevd lignende skader med samme type bil, på grunn av bilens særlige trykkfunksjon på bakluken.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om stasjonen er ansvarlig for skaden etter håndverkertjenesteloven § 29 (1).

Det er ikke bestridt mellom partene at de tjenester en bensinstasjon leverer, omfattes av håndverkertjenesteloven, og dette fremgår også av note 12 i Norsk Lovkommentar: "Antatt at eks. automatvask av bil er omfattet av hvtlj".

Ansaret etter § 29 gjelder når bilen er "i tjenesteyterens varetekt eller for øvrig under tjenesteyterens kontroll". Formuleringen i varetekt betyr at tjenesteyter har gjenstanden i sin besittelse. Bilen sto i en vaskeautomat på stasjonen og er derfor innenfor stasjonens arbeidsområde, men bileieren har ikke gitt fra seg besittelsen når han selv sitter i bilen. På den annen siden var bilen i en vaskemaskin som var en del av stasjonen og under stasjonens kontroll. Nemnda viser her til NOU-1979:42 side 122:

En ting er i oppdragstakerens varetekt når den er overlevert i hans besittelse. Også i andre tilfeller kan han ha tilsvarende faktisk kontroll over den ting eller eiendom arbeidet gjelder, eller over annet som tilhører forbrukeren. Presumpsjonsansaret gjelder også i disse tilfeller. Kontrolltilfellene er særlig aktuelle når arbeidet utføres hos oppdragstakeren. Begrepet er noe skjønnsmessig, men omfatter de tilfeller hvor oppdragstakeren har slik styring og tilsvarende kontroll som i varetektssituasjonen, slik at det er rimelig å ha samme ansvarsregel.

Nemnda forstår dette slik at dersom bilen blir vasket hos oppdragstaker kan den være under oppdragstakerens kontroll selv om denne ikke har overtatt besittelsen, og at bestemmelsen også gjelder når kontrollen er delt mellom oppdragstaker og oppdragsgiver. Under noe tvil mener nemnda derfor bilen er under stasjonens kontroll.

Spørsmålet er så om stasjonen kan godtgjøre at skaden oppsto som følge av forhold utenfor hans kontroll, det vil si om "det godtgjøres at tapet skyldes en hindring som er utenfor tjenesteyterens kontroll, og som tjenesteyteren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av.", jf. håndverkertjenesteloven § 28 (1) annet punktum. I NOU-1979:42 side 122 formuleres ansvaret slik at "Oppdragstakeren er ansvarlig for slik skade med mindre han godtgjør at den ikke skyldes feil eller forsømmelse fra han selv eller noen han svarer for."

Nemnda forstår saken slik at partene er enige om at skaden inntraff da bakluken åpnet seg slik at maskinen slo i luken. Grunnen til at luken åpnet seg er ikke klarlagt, men det er enighet om at luken ikke var låst. Det er klart at utstyret knyttet til vaskemaskinen er innenfor stasjonens kontroll. Nemnda kan imidlertid ikke se at feilen i dette tilfellet er knyttet til selve vaskemaskinen. Stasjonen er videre ansvarlig for forhold som den med rimelighet kunne forvente. I instruks for bruk av vaskemaskinen sto det klart at bilen skulle være låst. Stasjonen måtte kunne forvente at brukere av maskinen leser instruks og følger den; dvs. at det ikke var rimelig å vente at kundene ikke skulle låse bilen. Skulle stasjonen gjøre mer, ville dette kreve oppfølging av vaskemaskinen ved bruk av personlig kontroll. Nemnda mener det ikke er rimelig å pålegge stasjonen en slik plikt for å unngå denne typen skader. Nemnda mener derfor forholdet faller utenfor kontrollansvaret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Elisabet Okkenhaug (selskapsrepresentant), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).